

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Närvarande

KS – CG – MP – MN – WV

Frånvarande

NF – TA

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Lantråd

Katrin Sjögren

Föredragande

Vicelantråd

Camilla Gunell

Protokollförare

Vattenbiolog

Mikael Wennström

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 1

Principer och process för beslut om rådighet på allmänna vatten

ÅLR 2018/1144

17 S4

Landskapsregeringen beslöt att anta principer för beslut om rådighet på allmänna vatten enligt **bilaga 1 S418P01**.

Förslag till principer och process för beslut om rådighet på allmänna vatten

Genom ett tillägg till vattenlagen finns sedan 1.1.2018 bestämmelser om fysisk planering av kust- och havsområden. Enligt de nya bestämmelserna ska landskapsregeringen ta fram och anta en övergripande havsplan senast till den 31 mars 2021. Havsplanen är riktgivande för myndigheter vid annan planläggning och prövning av etablering och användning av kustvatten och marina vatten.

Vid den pågående revideringen av vattenlagstiftningen har föreslagits att det ska föras in bestämmelser om att havsplanen ska bli bindande för landskapets egna vatten, inklusive de allmänna vattnen.

I väntan på havsplanen behöver det tas fram principer om rådighet på allmänna vatten, samt beslutas vem som ska ta beslut om rådighet och arrende. Detta förslag har tagits fram utgående från en diskussion om principer för nyttjandet av allmänt vatten under hösten 2017.

Eftersom intressekonflikter kan uppstå mellan olika politikerområden föreslås att beslutet om rådighet tas av landskapsregeringen och att ärendet bereds inom allmänna förvaltningen. En process (se nedan) föreslås vid vilken olika frågor besvaras och klargörs innan beslut fattas.

Ansvar för uppgörande av arrendeavtal inkl. arrendets storlek föreslås ligga på Fastighetsverket. Observera att det enligt förslaget är landskapsregeringen som tar beslut om arrendets längd.

Inkomna ansökningar om rådighet föreslås beredas vid miljöbyrån, eftersom byrån i de allra flesta fall i övrigt bereder ärenden som rör lokalisering av verksamheter till kust och havs.

Förslag till förfarande då begäran om rådighet inkommer till landskapsregeringen

1. Då en anhållan inkommit skickas en begäran om utlåtande till berörda instanser inom landskapsförvaltningen (inkluderar underlydande myndigheter). Så snart som möjligt under remisstiden kallas till ett samrådsmöte med de berörda instanserna för att diskutera åtminstone nedannämnda punkter.

Frågor att beakta vid utlåtanden och samråd

- a) Finns det annan pågående verksamhet eller finns det fastslagna planer på att bedriva annan verksamhet som står i konflikt med den planerade verksamheten? (ex fiske, turism, naturskydd)
- b) Finns det skyddsvärden i det aktuella området som förhindrar etablering av den planerade verksamheten? (ex maritimt skyddsarv, arter, biotoper, vattenkvalitet)
- c) Finns det andra juridiska hinder än de som nämns i a) och b) för etablering av den planerade verksamheten på allmänt vatten, exempelvis med hänsyn till allmänna och enskilda intressen?
- d) Kräver verksamheter någon form av tillstånd (förutom rådighet)? (ex. fiskodling, vindkraft) Krävs det MKB för den planerade verksamheten?

- i. Finns det behov av någon form av utredning för att besvara punkterna a, b, c och d? Finns tillräcklig kunskap/fakta om det aktuella området? Om inte, vilka tilläggsutredningar måste genomföras innan rådighet kan ges (ex rörande maritimt skyddsarv, arter, biotoper, andra miljövärden)? Grundprincipen är det är verksamhetsutövaren som har utredningsskyldigheten; d.v.s. ska bekosta utredningarna. Undantag till detta kan göras t.ex. om utredningen görs som ett underlag för den övergripande havsplaneringen. Utredningarna ska som långt som möjligt samordnas tillståndsmyndigheternas behov av utredningar.
- e) Vilka verksamheter vill landskapet, i sin egenskap av ägare, ska finnas på de allmänna vattnen? Är den planerade verksamheten i konflikt med långsiktig planering och hållbar samhällsutveckling? Är verksamheten i linje med långsiktig med hållbar utveckling?

Punkten ska besvara frågan om vilka verksamheter som landskapet, i sin egenskap av ägare anser det lämpligt att ge lov för på de allmänna vattnen i sin helhet, eller på vissa områden av de allmänna vattnen.

- f) Vill landskapsregeringen styra eller begränsa verksamheten på något sätt? (tänkbara villkor skulle kunna vara: "tillståndspliktiga (dvs stora) vindkraftverk och fiskodlingar får finnas inom område A men ej inom område B och C"; "endast vindkraftverk med en maximal höjd på X meter får finnas inom område B"; "endast mindre fiskodlingar och präglingkassar får finnas inom område C"
- g) För hur lång tid ska rådigheten ges/arrendekontrakt tecknas? Ska arrendetiden anpassas efter tillstånden/revideringen av tillstånden? Ska arrendetiden anpassas efter tidpunkten för antagandet av den första havsplanen/kommande revideringar av havsplanen?
- i. Finns det behov av någon form av utredning för att besvara punkterna e, f och g? Frågan kommer senare att utredas noggrannare i samband med att havsplanen utarbetas. Den kan ses som en motsvarighet till PBL 10 och 74 §§ om att kommunerna har särskild utredningsskyldighet för etablering/byggande på områden som ännu inte är planerade men som är i behov av planläggning (tex för att kunna bedöma om platsen är den mest ändamålsenliga ur ett långsiktigt samhällsperspektiv, med tanke på hållbar utveckling eller med tanke på miljövärden och miljöolägenheter).

- h) Vilka myndigheter behöver det ytterligare ske samråd med/begäras in utlåtande från?
- i) Finns det intressegrupper (förutom kommuner) det behöver begäras in utlåtande från?
- j) Vad måste i övrigt beaktas innan beslut om rådighet tas?

2. Då utlåtandena från de berörda instanserna inkommit sammanfattas de inkomna synpunkterna och eventuella intressekonflikter klargörs. Konklusionen ska besvara frågan: Kan rådighet ges och i så fall under vilka förutsättningar?

För icke tillståndspliktiga verksamheter innebär ett jakande beslut att ett arrende direkt kan tecknas; för tillståndspliktiga verksamheter innebär det att ett villkorat arrende kan tecknas i väntan på tillståndsmyndighetens beslut. Ett villkorat arrende kan även tecknas i väntan på att behövliga utredningar genomförs.

Det villkorade arrendet kan delas upp tidsmässigt så att arrendesumman är mindre före verksamheten får tillstånd (dvs fram till verksamheten kan börja bedrivas) och större efter att tillståndet beviljats. Av det villkorade arrendet bör framgå att om tillstånd inte ges för verksamheten ska rådigheten/det villkorade arrendet upphöra omedelbart (eller inom viss begränsad tid) efter att beslutet att inte ge tillstånd vunnit laga kraft.

3. Därefter förs ärendet till politisk behandling. Vid behov hålls överläggning, varefter ärendet föredras och beslut fattas om rådigheten och eventuella villkor.

mw/6.2.2018